

Evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan

Børneinstitution Munkebjerg
Juni 2023

Om skabelonen

Denne skabelon henvender sig til jer, som er ledere og medarbejdere i dagtilbud.

Formålet med skabelonen er at inspirere og understøtte jeres skriftlige evaluering af arbejdet med den pædagogiske læreplan. Den skal gennemføres mindst hvert andet år. Det er **ikke** et lovkrav, at I benytter denne skabelon.

Den lovgivningsmæssige ramme for udarbejdelse og evaluering af den lokale pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven med tilhørende bekendtgørelse, der er udfoldet i Børne- og Undervisningsministeriets publikation [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, 2018](#).

Vær opmærksom på:

- Den primære målgruppe for den skriftlige evaluering er jer selv og forældrene i jeres dagtilbud
- Det er et krav, at I reviderer jeres skriftlige læreplan på baggrund af evalueringen, hvis evalueringen skulle give anledning til ændringer eller justeringer.
- Fokus i evalueringen er på sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes udbytte, dvs. hvorvidt og hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter trivsel, læring, udvikling og dannelse for alle børn.
- Evalueringen skal offentliggøres.

Denne skabelon indeholder alle de lovmæssige krav til evalueringen. Lovkravene finder I i de to midterste afsnit "Evaluering og dokumentation" og "Inddragelse af forældrebestyrelsen". Skabelonen indeholder desuden spørgsmål, som kan støtte jeres evalueringsproces samt jeres fremadrettede arbejde med løbende at revidere den skriftlige læreplan.

[Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#)

Brug af skabelonen

Når I udfylder skabelonen, skal I klikke på *skrivefeltet*. I kan fremhæve tekster og indsætte billeder.

I kan slette denne side ved at markere teksten og billedet og trykke *delete*. I kan også slette den sidste side, hvis I ønsker det.

Arbejdet med den pædagogiske læreplan

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

”Med evalueringskultur i dagtilbuddet forstås, at lederen har ansvar for, at det pædagogiske personale og ledelsen løbende forholder sig reflektivt til, hvordan de pædagogiske læringsmiljøer understøtter børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke dele af vores pædagogiske læringsmiljø har vi særligt haft fokus på over de sidste 2 år?

Her kan I oplyse, hvad I har haft særligt fokus på som en del af arbejdet med læreplanen, fx morgenstund, leg, social udvikling. I kan også indsætte billeder eller andet fra jeres arbejde.

I Børneinstitution Munkebjerg har alle børnehuse arbejdet ud fra lokale handleplaner i forhold til:

- Børn i udsatte positioner
- Børnesyn
- Kommunikation og sprog
- Evalueringskultur
- Forskellige dynamiske handleplaner med afsæt i det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne

I Børneinstitution Munkebjerg har alle børnehuse samarbejdet med hinanden i forhold til at udvikle læringsmiljøerne og den pædagogiske praksis i forhold til vuggestue til børnehave og fra børnehave til skole. Der har desuden været fælles fokus på at arbejde med at understøtte børnenes kommunikation og sprog på forskellig vis.

Der har i børnehuse også været særligt fokus på samspil og relationer, og i den forbindelse er der blevet arbejdet med ICDP og voksnes relationskompetencer.

De enkelte børnehuse har arbejdet med forskellige fokusområder i relief til den pædagogiske læreplan.

Her er et udpluk af, hvad der er blevet arbejdet med på børnehusniveau:

- Udepædagogik - udendørs læringsmiljøer for børnene
 - Legepladspædagogik
 - Krop, sanser og bevægelse
 - Tematisk sprogarbejde
 - "Mikro-overgange" i hverdagen
 - De enkelte læreplanstemaer i forskellige aktiviteter og processer med børnene
 - Børnefællesskaber og sociale kompetencer
 - Dannelse
 - Selvhjulpenhed i forbindelse med hverdagsrutiner- f.eks. spisning
-

Hvordan har vi organiseret vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive jeres arbejde med at etablere en systematisk evalueringskultur. I kan fx beskrive, hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter, reflekterer over og evaluerer jeres pædagogiske praksis. I kan også beskrive, om I arbejder med særlige metoder, fx *Redskab til selvevaluering*, *Tegn på læring*, *Redskab til forankringsproces* eller om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med en særlig tilgang.

I Børneinstitution Munkebjerg har alle arbejdet med at etablere faste organisatoriske strukturer, som understøtter, at der arbejdes systematisk med dataindsamling, refleksion, evaluering og planlægning af pædagogisk praksis omkring børnene. Der er bla. indlagt tid i mødeplanen, hvor disse aktiviteter kan foregå, og der er etableret lokale aftaler og procedurer for, hvordan der arbejdes pædagogisk i forhold til at understøtte børnemiljøerne og udviklingen af disse.

Alle børnehuse har udarbejdet en systematik i forhold til, hvordan der arbejdes evaluerende (jf. ovenstående beskrivelse- alle har handleplaner på evalueringskultur). Alle arbejder med handleplaner i forhold til at målsætte arbejdet med børnene og i forhold til at evaluere og justere fremtidig praksis. Handleplanerne evalueres løbende på diverse mødefora- f.eks. stuemøder, personalemøder, teammøder, arbejdsmøder på tværs.

Som en del af evalueringskulturen har vi inddraget tværfaglige samarbejdspartnere i forhold til nogle af handleplanerne, og har desuden samarbejdet med læringsmiljøpædagoger (som kan bevilliges i Odense Kommune på baggrund af vores ansøgning om læringsmiljøpædagogisk indsats til understøttelse af børnegrupper og udvikling af læringsmiljøerne). Læringsmiljøpædagogerne har vi inddraget med henblik på at få "nye øjne" og perspektiver på praksis og derigennem kunne målsætte, evaluere og udvikle de faglige løsninger omkring børnene.

I Børneinstitution Munkebjerg har vi alle haft særligt fokus på to områder i forhold til at udvikle en systematisk evalueringskultur (fælles kvalitetsplan for området- herunder lokale handleplaner i børnehusene ind i disse områder):

- Evaluerings- og feedbackkultur
- Brug af data og dokumentation- den pædagogiske medarbejder som "leder" af læringsmiljø og børnegrupper.

Der har i den forbindelse været afholdt fælles personalemøder og pædagogisk dag i relief til disse fokusområder, og der er blevet arbejdet systematisk i de enkelte børnehuse i forhold til at udvikle feedbackkulturer, der fremmer fælles læring og udvikling af praksis samt at "tage ledelse" af læringsmiljø og børnegrupper ved brug af data, refleksion og evaluering.

Hvordan har vi arbejdet med vores lokale skriftlige læreplan?

Her kan I **kort** skrive, hvordan I har grebet arbejdet an, fx om I har lavet workshop, gennemført konkrete evalueringer, haft oplæg fra interne eller eksterne. I kan også indsætte billeder eller lignende.

På børnehushusniveau er der blevet arbejdet med den pædagogiske læreplan på mange forskellige måder. Der er i alle børnehuse været afholdt personalemøder og pædagogiske dage omkring læreplanen, og de enkelte børnehuse har desuden også deltaget i forskellige temamøder og oplæg af eksterne oplægsholdere omkring delelementer i det pædagogiske grundlag og læreplanstemaerne. Der er blevet arbejdet i små gruppesammenhænge i hverdagen (f.eks. stuemøder, arbejdsgrupper ...), og der er blevet arbejdet med læreplanen i samlet plenum.

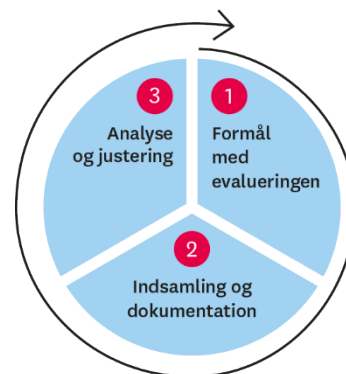
Der er i Børneinstitution Munkebjerg desuden blevet arbejdet på tværs af børnehuse i forhold til at understøtte arbejdet med forskellige delelementer. Der er bla. blevet samarbejdet omkring "*kommunikation og sprog, overgange og natur, udeliv og science*". Der er f.eks. blevet afholdt inspirationsworkshops i forhold til læreplanstemaet *natur, udeliv og science*.

Som en del af Børneinstitution Munkebjergs arbejde med fokusområderne: *Evaluering og feedbackkultur* samt *den pædagogiske medarbejder som "leder" af læringsmiljø og børnegrupper*, har der været afholdt fælles personalemøder og pædagogisk dag for alle ansatte.

Der har været faglige oplæg omkring *feedback* ved Camille Leicht, organisationspsykolog ved IMPAQ, og i forhold til *den pædagogiske medarbejder som leder af læringsmiljøer og børnegrupper* har der været oplæg og processer faciliteret af Dina Dot Dalsgaard Andersen, lektor ved VIA University.

De oplæg og processer, som der har været på fælles personalemøder og pædagogisk dag i Børneinstitution Munkebjerg er efterfølgende blevet "løftet hjem" i de lokale børnehuse, hvor der har været planlagt yderligere processer og lokal omsætning.

Evaluering og dokumentation af elementer i det pædagogiske læringsmiljø

”Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen.

Som led i at kunne evaluere sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse kan der fokuseres på elementer i det pædagogiske læringsmiljø. På den ene side fx, hvordan børnesynet, børneperspektivet og arbejdet med dannelse kommer til udtryk i det daglige pædagogiske arbejde, og på den anden side eksempelvis:

- Børnegruppens trivsel og læring
- Børn i udsatte positioners trivsel og læring
- Tosprogede børns trivsel og læring
- Det enkelte barns trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Fokus på enkelte elementer kan bidrage til at kvalificere evalueringen af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 51

Udvælg en eller flere evalueringer, som I har gennemført i de seneste to år, og saml op på erfaringerne ved at svare på nedenstående fire spørgsmål for hver evaluering. De fire spørgsmål knytter an til trinene i en evalueringsproces. Vælg gerne evalueringer, som betød, at I efterfølgende ændrede jeres pædagogiske praksis.

Hvad var formålet med den evaluering, vi gennemførte?

Her skriver I **kort**, hvilket område i jeres pædagogisk læringsmiljø I satte fokus på i evalueringen og hvorfor. Hvad var det I var nysgerrige på eller der udfordrede jer? Dette er trin 1 i evalueringsskemaet.

De syv børnehuse i Børneinstitution Munkebjerg har alle løbende arbejdet evaluering i forhold til forskellige handleplaner i henhold til læreplanen og den lokale kontekst.

Der gives i det følgende et eksempel fra et af børnehusene i forhold til de fire spørgsmål der knytter an til trinene i en evalueringsproces (næste fire svarrubrikker):

Sammenhæng:

I forbindelse med implementeringen af læreplanen og en styrket evalueringsskema, valgte vi i Globehuset at gå meget systematisk til værks. Vi etablerede bl.a. en styregruppe på tværs af stuerne. Der blev i den forbindelse udarbejdet en kalender, hvor alle styregrupperne fik afsat tid til forberedelse, udarbejdelse af SMTTE, del-evaluering og endelig evaluering. Når der f.eks. blev sat mål for arbejdet med en børnegruppe med inddragelse af et læreplanstema, blev der indsamlet data, evalueret og videndelt på "middagsmøder"

Formål med evalueringen:

På et tidspunkt var der udarbejdet en SMTTE med mål i forhold til særligt at understøtte en børnegrupes alsidige personlige udvikling. Formålet med evalueringen var:

- At få viden om, at den planlagte pædagogiske praksis havde en positiv betydning for børnenes mestring og selvhjulpethed. Herunder også om vores praksis var understøttende i forhold til børnenes følelsesmæssige regulering og samspil med andre.
- At få viden om, hvordan vi kan benytte og evt. justere "stjernetunds- fortællinger" som data i refleksioner og evalueringsskemaarbejde.
- At få evalueret vores organisering i hverdagen, og finde ud af, om der var brug for justeringer i forhold til at lykkes med målsætningen.

Hvilken pædagogisk dokumentation har vi indsamlet i arbejdet med den gennemførte evaluering?

Her beskriver I **kort** den dokumentation af det pædagogiske læringsmiljø, I har indsamlet i forbindelse med evalueringen. Pædagogisk dokumentation kan bestå af en vifte af forskellige måder at beskrive børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse på, fx praksisfortællinger, fotos, observationer, videooptagelser, screeninger, relationsskemaer, børneinterviews, tegninger. Indsamling af pædagogisk dokumentation er trin 2 i evalueringsskemaet. Har I under evalueringen skrevet på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

Vi benyttede følgende:

- Videooptagelser af børn og voksne
- Observationsnotater/fortællinger
- Stjernestundsfortællinger

Hvad lærte vi om sammenhængen mellem vores pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse?

Her skriver I **kort** resultaterne af jeres analyse, fx hvordan den indsamlede dokumentation gjorde jer klogere på det, I var blevet nysgerrige på? Hvad var jeres vurdering af det pædagogiske læringsmiljøes betydning for børnegruppens trivsel, læring, udvikling og dannelse? Dette er første del af trin 3 i evalueringsskemaet. Har I under evalueringen skrevet resultaterne på en planche eller lignende, kan I indsætte et billede.

Vi lærte, at den planlagte pædagogiske praksis omkring børnene havde positiv betydning for børnene udviklingsmæssigt.

Det fælles arbejde med mål og fokus viser os, at det er med til at styrke det fælles faglige fundament og samarbejdet mellem ansatte. Det giver en fælles forståelse for "opgaven" omkring børnene. Vi har f.eks. nu en fælles planche hængende i køkkenet med børns følelser, som understøtter dialoger med børnene og de ansattes fælles fokus ind i arbejdet.

Hvilke ændringer og/eller justeringer af praksis gav evalueringen anledning til?

Her skriver I **kort**, hvordan I handlede på baggrund af jeres nye indsigter om jeres pædagogiske læringsmiljø. I kan bl.a. skrive, hvorvidt evalueringen gav anledning til at justere jeres pædagogiske praksis, og om den gav anledning til at afprøve konkrete tiltag og justere jeres skriftlige læreplan. I kan også samle op og se på tværs af de udvalgte områder, I har evalueret. Er justeringerne stadig en del af jeres praksis i dag? Har I brugt jeres indsigter i udvalgte evalueringer i andre sammenhænge? Dette er anden del af trin 3 i evalueringsskemaet.

- Vi er blevet opmærksomme på, at der skulle laves justeringer af systematikken
- At vi i endnu højere grad skal arbejde med praksisfortællinger
- At det er vigtigt at vi fastholder vores fælles fokusområder
- At SMTTE- beskrivelserne er dynamiske og justeres efter alder og børnegrupper

Inddragelse af forældrebestyrelsen

”Forældrebestyrelsen i kommunale, selvejende og udliciterede daginstitutioner skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.

Forældrebestyrelsen for den kommunale dagpleje skal inddrages i udarbejdelsen og evalueringen af og opfølgningen på den pædagogiske læreplan.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 52

Hvordan har vi inddraget forældrebestyrelsen i evalueringen af den pædagogiske læreplan?

Her skriver I **kort**, hvordan I har inddraget forældrebestyrelsen og eventuelt forældrerådet, fx om I har drøftet, hvad I har sat fokus på i løbende evalueringer, resultaterne og hvilke tiltag det har givet anledning til, eller hvordan forældrebestyrelsen aktivt har været inddraget i ændringer eller justeringer af den daglige praksis.

Forældreråd (kommunale børnehuse), bestyrelser (selvejende børnehuse) og institutionsbestyrelsen for Børneinstitution Munkebjerg (gælder alle børnehuse) har alle løbende været involveret i at drøfte arbejdet med den pædagogiske læreplan og udviklingen af praksis. Gennem det fælles samarbejde, har forældrene bidraget til udvikling og justering af praksis.

Alle forældre har i 2022 været inviteret til at deltage i læringsmiljøvurdering for alle børnehusene, og datarapporten har været drøftet i forældreråd, bestyrelser og institutionsbestyrelsen.

Forældremedlemmerne i institutionsbestyrelsen pegede på, at det kunne være interessant at få børnenes ”stemmer” mere frem i læringsmiljøvurderingen næste gang den foretages. Et begrænset antal børn havde afgivet besvarelser ind i undersøgelsen (forældre skal hjælpe deres barn til at afgive svar).

Undersøgelsen og drøftelsen med institutionsbestyrelsen giver anledning til, at vi som område sætter fokus på, hvordan vi kan få børnenes ”stemmer” endnu mere frem og benytte dem aktivt i udvikling af børnemiljøerne.

Drøftelsen har indtil videre bla. affødt lokale børneinterview og faglige drøftelser omkring emnet.

Det fremadrettede arbejde

”En systematisk og udviklende evalueringskultur er central for den løbende udvikling af den pædagogiske praksis, og målet er bedre pædagogiske læringsmiljøer for børnene gennem en systematisk evalueringskultur og en meningsfuld og udviklende feedback til det pædagogiske personale.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvilke områder af vores pædagogiske læringsmiljø vil vi fremadrettet sætte mere fokus på?

Her kan I **kort** skrive, hvad I vil sætte fokus på i jeres pædagogiske læringsmiljø fremadrettet og hvorfor. I afsnit ét så I tilbage på, hvad I allerede har arbejdet med. Har I fået øje på, om der er dele af jeres pædagogiske læringsmiljø, I ikke har haft fokus på, fx rutinesituationer, børn i udsatte positioner, mv.? I kan også skrive, om der er områder, I har haft fokus på, men har behov for at genbesøge.

Alle børnehusene i Børneinstitution Munkebjerg vil fortsat have fokus på følgende områder:

- Evaluerings- og feedbackkultur
- Den pædagogiske medarbejder som ”leder” af læringsmiljø og børnegrupper.

Vi er godt i gang med at få etableret systematiske evalueringskulturer, hvor der arbejdes målrettet med kollegial feedback i forhold til praksis. Vi ser dog fortsat et behov for at understøtte og videreudvikle dette fokusområde.

Det samme gør sig gældende i forhold til den pædagogiske medarbejder som ”leder” af læringsmiljø og børnegrupper. Her vil der på samme vis være behov for at fastholde dette fokusområde. Alle børnehusene er pt. i gang med at omsætte viden og analysemodeller fra pædagogisk dag (med Dina Dot Dalsgaard Andersen) til konkret pædagogisk handling. Dette arbejde skal ses som en del af at udvikle læringsmiljøerne gennem systematisk brug af dokumentation og data.

I løbet af de næste to år, vil vi i Børneinstitution Munkebjerg desuden have særligt fokus på *natur, udeliv og science*. Alle medarbejdere skal deltage i kompetenceforløb planlagt af Odense Kommune ”*teknologi og science i børnehøjde*”. Vi vil inden for dette tema sætte fokus på, hvordan vi kan arbejde med dette tema med en legende tilgang, så vi fremmer børnenes nysgerrighed og lyst til at eksperimentere.

Vi vil desuden have særligt fokus på at arbejde med sproglige læringsmiljøer for børnene- dette i relief til Odense Kommunes indsatsområde.

På børnehushiveau udvælges der fokusområder, der tager afsæt i de aktuelle børnegrupper og den lokale kontekst.

Hvordan vil vi justere organiseringen af vores evalueringskultur?

Her kan I **kort** beskrive, om I oplever, at organiseringen af jeres evalueringskultur har understøttet meningsfulde drøftelser, refleksioner, analyser og vurderinger af jeres pædagogisk praksis i hverdagen? Eller om jeres erfaringer giver anledning til at justere organiseringen af jeres evalueringskultur, fx om der er brug for at afprøve andre måder at mødes og måder at reflektere sammen, justere hyppigheden af møder eller fastholde god evalueringspraksis.

De strukturer og metoder, der anvendes i arbejdet med evalueringskulturen opleves betydningsfulde og brugbare. Der vil fortsat være fokus på at arbejde løbende med at justere de lokale evalueringsprocesser samt strukturer, så det tilpassede lokale behov.

Hvordan har eller vil vi på baggrund af denne evaluering ændre og/eller justere vores skriftlige pædagogiske læreplan?

På baggrund af denne evaluering vil den skriftlige læreplan blive drøftet og evt. justeret i efteråret 2023

Her kan I finde yderligere inspiration til arbejdet med den pædagogiske læreplan

Til at understøtte og inspirere jeres videre arbejde med evalueringskultur og den styrkede pædagogiske læreplan er der udviklet en række øvrige understøttende materialer. Alle inspirationsmaterialer – nuværende og kommende – kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

Redskab til selvevaluering er en ramme til systematisk at analysere jeres praksis inden for centrale områder i den styrkede pædagogiske læreplan.

Redskab til forankringsproces indeholder fem tilgange til, hvordan I kan arbejde med forandring og forankring af et stærkt pædagogisk læringsmiljø.

Podcastserien Børnehøjde er en faglig podcast om pædagogik og læreplan. Andet tema i serien sætter i tre afsnit fokus på evalueringskultur. Til temaet findes et dialogkort med spørgsmål til refleksion.

Alle materialer kan findes på www.emu.dk/dagtilbud

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Evaluering af arbejdet med den
pædagogiske læreplan

© 2020
Danmarks Evalueringsinstitut og
Børne- og Undervisningsministeriet

Citat med kildeangivelse er tilladt

Design: BGRAPHIC